

ใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การอ่านเร็วและจับใจความ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ทักษะสัมพันธ์ สู่วรรณกรรมพื้นบ้าน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง การอ่านเร็วและจับใจความ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

การอ่านเร็ว

การอ่านเร็ว ถือเป็นวิธีการจับใจความอย่างหนึ่ง ซึ่งต้องใช้ความเร็วในการอ่าน เพื่อค้นหา คำตอบ หรือค้นหาประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่าน

อัตราเร็วในการอ่าน

อัตราเร็วในการอ่าน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการอ่าน เช่นเดียวกับความถูกต้องของการอ่าน ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับผู้อ่าน คือ จับใจความได้ถูกต้อง แต่อ่านช้า ซึ่งจะพบว่าอัตราเร็วในการอ่านมีความสัมพันธ์ด้านลบกับการอ่าน คือ อ่านช้า แต่จับใจความได้ถูกต้อง แต่ถ้าอ่านเร็ว จะจับใจความได้ไม่ถูกต้อง

“อัตราเร็ว จึงหมายถึง การอ่านด้วยความถูกต้องตามเนื้อหาที่เหมาะสมกับเวลา” เพราะ สารเนื้อหาวิชาการ ต้องการความละเอียดรอบคอบในการอ่านต้องใช้เวลาอ่านมากกว่าสารเนื้อหาบันเทิง “ดังนั้น การอ่านเร็วจึงต้องคำนึงถึงความยากง่ายของสารเป็นหลักด้วย”

วัตถุประสงค์ของการอ่านเร็ว

เพื่อพัฒนาอัตราเร็วในการอ่านให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อ่าน โดยมีความถูกต้องในใจความ

ลำดับขั้นของการอ่านเร็ว

๑. ขั้นก่อนอ่าน

เป็นขั้นที่เตรียมตัวให้พร้อมที่จะอ่าน เช่น การกวาดสายตาในการอ่าน การเตรียมนาฬิกาจับเวลาเพื่อใช้จับเวลาในการอ่าน

๒. ขั้นอ่าน

เริ่มต้นอ่านชื่อเรื่อง พยายามทำความเข้าใจความหมายของชื่อเรื่อง จากนั้นเริ่มอ่านเนื้อหาไปที่ละบรรทัดอย่างรวดเร็ว และจับใจความแต่ละย่อหน้าให้ได้

๓. ขั้นหลังอ่าน

บันทึกเวลาเมื่ออ่านจบว่าอ่านใช้ไปทั้งหมดกี่นาที แล้วถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน จดบันทึกสาระสำคัญ ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน และตรวจสอบคำตอบ

ที่มา : สรุปรมาจากคู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย (๒๕๕๘), พิมพ์ครั้งที่ ๓
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวทางการฝึกอ่านเร็ว

๑. มีสติ มีสมาธิ และมีความตั้งใจในการอ่าน
๒. ฝึกกวาดสายตาในขณะที่อ่าน โดยกวาดสายตาไปที่ตัวหนังสือ มองตั้งแต่บรรทัดแรกไล่ไปจนถึงบรรทัดสุดท้ายอย่างรวดเร็ว ๑ รอบก่อน จากนั้นจึงกลับมาอ่านใหม่อีกครั้งเฉพาะข้อความที่อ่านไม่เข้าใจ
๓. ฝึกเคลื่อนสายตาจากซ้ายไปขวา และพยายามปรับปรุงการเคลื่อนไหวของสายตาให้รวดเร็วขึ้น
๔. ฝึกอ่านข้ามคำ โดยข้ามคำที่ไม่สำคัญ อ่านเฉพาะข้อความที่สำคัญอย่างรวดเร็ว
๕. ฝึกฝนการอ่านตามวิธีขั้นต้นอย่างสม่ำเสมอ
๖. กำหนดเวลาและบันทึก ความก้าวหน้าของอัตราเร็วในการอ่านแต่ละครั้ง

การอ่านจับใจความ

ใจความ ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ หมายถึง ส่วนสำคัญของเรื่อง ตรงข้ามกับ พลความ ซึ่งหมายถึง ส่วนที่ไม่สำคัญของเรื่อง

ใจความจะมีปรากฏอยู่ตามย่อหน้าต่าง ๆ ของเรื่อง ที่อ่าน ซึ่งอาจมีลักษณะเป็นประโยคที่เป็นส่วนสำคัญปรากฏในส่วนต้น ส่วนกลาง หรือส่วนท้ายของย่อหน้า

การอ่านจับใจความ คือ การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง หรือความคิดหลักของเรื่อง ที่อ่าน โดยใจความจะต้องเป็นประโยคหรือข้อความสั้น ๆ ที่ครอบคลุมสาระของเรื่อง ที่อ่าน ในย่อหน้าหนึ่ง ๆ จะมีเพียง ๑ ใจความเท่านั้น

หลักการอ่านจับใจความ

- ข้อที่ ๑** อ่านชื่อเรื่อง แล้วทำความเข้าใจชื่อเรื่อง โดยทั่วไปชื่อเรื่องมักจะเป็นแนวทางเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ถ้าไม่เข้าใจชื่อเรื่อง ให้ค้นหาความหมายจากพจนานุกรม
- ข้อที่ ๒** เริ่มอ่านทีละย่อหน้าให้เข้าใจ แล้วค้นหาประเด็นสำคัญหรือใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า ซึ่งอาจปรากฏอยู่ตอนต้น ตอนกลาง หรือตอนท้ายก็ได้ โดยเรื่องหนึ่ง ๆ อาจมีย่อหน้าเดียวหรือหลายย่อหน้าก็ได้
- ข้อที่ ๓** ชีตเส้นใต้ส่วนที่เป็นใจความสำคัญ แล้วเขียนสรุปไว้ในสมุดบันทึก ส่วนไหนที่ไม่สำคัญ ไม่ต้องนำมาเขียน
- ข้อที่ ๔** นำใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้ามาเขียนเรียงเรียงให้เข้าใจ ด้วยสำนวนภาษาของเราเอง ควรเขียนให้สั้น กระชับ และสละสลวย
- ข้อที่ ๕** ตรวจสอบความถูกต้อง และนำเสนอใจความสำคัญ

บทอ่าน เรื่อง “นกกระเรียน ห่าน และเหยี่ยว”

นกกระเรียนตัวหนึ่ง บินมาถึงสระน้ำ เห็นห่านกำลังดำผุดดำว่ายอยู่ในสระ จึงถามห่านว่า กำลังทำอะไร ห่านจึงอธิบายให้ฟังว่า “นี่เป็นวิธีหาอาหารในน้ำของพวกเรา และถ้ามีภัยอันตราย มาเราก็สามารถดำน้ำหนีได้เช่นกัน”

“ขอเพียงเจ้ามาเป็นเพื่อนของเราเท่านั้น ต่อไปก็ไม่ต้องมัวดำผุดดำว่ายให้เสียเวลา” ฝ่ายนกกระเรียนให้คำแนะนำ “ขึ้นมาหาอาหารบนบกนี้สบายกว่า ส่วนภัยอันตรายนั้น ด้วยร่างกายที่แข็งแรงของเรา ขอรับรองว่า จะคอยคุ้มครองให้เจ้าเอง”

ห่านหลงเชื่อที่นกกระเรียนกล่าว จึงขึ้นมาหาอาหารบนบกกับนกกระเรียน อยู่ต่อมาไม่นาน มีเหยี่ยวตัวหนึ่งกำลังบินร่อนหาเหยื่อ เหลือบมองไปเห็นห่านกำลังหากินอยู่บนบก จึงโฉบลงมา จับตัวได้โดยง่าย ทันใดนั้นห่านได้ตะโกนส่งเสียงร้องเรียกให้นกกระเรียนมาช่วย ซึ่งห่านคิดว่าเป็น มิตรสหายของตนจึงให้ช่วยเหลือ แต่ปรากฏว่า นกกระเรียนบินหนีเตลิดไปนานแล้ว

ที่มา : หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
กระทรวงศึกษาธิการ